

Консультація ДФС України щодо утримання податків із заробітної плати.

Законом України від 23.11.2018 р. № 2629-VIII «Про Державний бюджет України на 2019 рік» встановлено мінімальну заробітну плату: у місячному розмірі з 1 січня – 4173 гривні; у погодинному розмірі з 1 січня – 25,13 гривня, прожитковий мінімум для працездатних осіб: з 1 січня 2019 року – 1921 гривня, з 1 липня – 2007 гривень, з 1 грудня – 2102 гривні.

Податкова соціальна пільга становить у 2019 році для будь-якого платника 960,50 грн. Розмір підвищеної податкової соціальної пільги: 150% ПСП = 1440,75 грн; 200% ПСП = 1921 грн.

Граничний розмір зарплати, до якої застосовується податкова соціальна пільга, у 2019 році дорівнює 2690 грн. Вказаний граничний розмір зарплати для застосування пільги залишається незмінним у 2019 році і діятиме до 31 грудня п.р. включно.

Приклад 1. Працівникові нараховано за повний відпрацьований місяць 4173 грн. – мінімальну зарплату. Податкова соціальна пільга до такої заробітної плати не застосовується, оскільки вона більша за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу 2690 грн.).

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $4173 \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 751,14 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $4173 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 62,60 грн.

Утримання з заробітної плати = 813,74 грн. (751,14 грн. + 62,60 грн.)

До виплати працівникові – 3359,26 грн. (4173 грн. – 751,14

грн. – 62,60 грн.)

Єдиний внесок 22% – нараховує і сплачує роботодавець: $4173 \times 22\% = 918,06$ грн.

Приклад 2. Працівникові (самотня мати, яка виховує двох неповнолітніх дітей) нараховані за повний відпрацьований місяць 4173 грн. Вона повідомила в заяві роботодавцю про те, що має право на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу згідно пп. “а” п.п. 169.1.3 ПКУ), та додала відповідні документи. При визначенні граничного рівня доходу, який у даному випадку дає право на отримання податкової соціальної пільги слід керуватись абз.2 п.п. 169.4.1 ПКУ, згідно якого граничний розмір доходу для самотньої матері, визначається як добуток суми у 2690 грн. та відповідної кількості дітей. Отже, для самотньої матері розрахункова межа для нарахування ПСП складатиме 5380 грн. (2690×2), а податкова соціальна пільга складатиме 2881,50 грн. ($1440,75 \times 2$).

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(4173 - 2881,50) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 232,47 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $4173 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 62,60 грн.

Утримання = 295,07 грн. ($232,47$ грн. + $62,60$ грн.)

До виплати працівникові – 3877,93 грн. (4173 грн. – $232,47$ грн. – $62,60$ грн.)

Єдиний внесок 22% – нараховує і сплачує роботодавець: $4173 \times 22\% = 918,06$ грн.

Приклад 3. Працівникові (мати, яка виховує двох неповнолітніх дітей, одна з яких – особа з інвалідністю) нараховані за повний відпрацьований місяць 4173 грн. Вона повідомила в заяві роботодавцю про право на 100%-ову податкову соціальну пільгу на одну дитину та на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу на дитину-інваліда, згідно п.п. 169.1.2 та пп. “б” п.п.

169.1.3 ПКУ, та додала відповідні документи. При визначенні граничного рівня доходу, який у даному випадку дає право на отримання податкової соціальної пільги слід керуватись абз.2 п.п. 169.4.1 ПКУ: граничний розмір доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги для матері, яка виховує двох дітей, одна з яких є інвалідом, визначається як добуток суми в 2690 грн. та відповідної кількості дітей. Отже, для матері, яка має двох неповнолітніх дітей, одна з яких – особа з інвалідністю, розрахункова межа для нарахування ПСП складатиме 5380 грн. (2690 X 2), а податкова соціальна пільга складатиме 2401,25 грн. (960,50 грн. + 1440,75 грн.), оскільки пп. 169.3.1 ПКУ передбачено застосування основної та підвищеної соціальної пільги одночасно.

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(4173 - (960,50 + 1440,75)) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 318,92 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $4173 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 62,60 грн.

Утримання = 381,52 грн. (318,92 грн. + 62,60 грн.)

До виплати працівникові – 3791,48 грн. (4173 грн. – 318,92 грн. – 62,60 грн.)

Єдиний внесок 22% – нараховує і сплачує роботодавець: $4173 \times 22\%$ = 918,06 грн.

Приклад 4. Працівникам – чоловіку і дружині, які працюють у одного роботодавця та виховують трьох дітей віком до 18 років нараховано за повний відпрацьований місяць 7000 грн. та 4173 грн. відповідно. Оскільки згідно із абз.2 п.п. 169.4.1 ПКУ граничний розмір доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги збільшується до відповідної кількості дітей тільки одному з батьків, подружжю потрібно визначитись, хто саме буде використовувати право на податкову соціальну пільгу і збільшену розрахункову межу доходу, про що зазначити в поданій роботодавцю заяві. Заяву та документи про

право на пільгу вони подали і про право на збільшення розрахункової межі доходу заявив чоловік/батько, який отримує більшу зарплату.

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(7000 - (960,50 \times 3 \text{ дітей})) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 741,33 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $7000 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 105 грн.

Утримання = 846,33 грн. (741,33 грн. + 105грн.)

До виплати працівникові – 6153,67 грн. (7000 грн. – 741,33 грн. – 105 грн.)

Єдиний внесок 22% – нараховує і сплачує роботодавець: $7000 \times 22\%$ = 1540 грн.

Оскільки заробітна плата дружини/матері 4173 грн. – більша за 2690 грн., вона не має право на застосування ПСП. Утримання становлять 813,74 грн.; «на руки» – 3359,26 грн. (4173 грн. – 813,74 грн.)

Розглянемо альтернативу – в заяві про право на збільшення розрахункової межі доходу заявила дружина/мати, яка отримує зарплату у 4173 грн.

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(4173 - (960,50 \times 3 \text{ дітей})) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 232,47 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $4173 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 62,60 грн.

Утримання = 295,07 грн. (232,47 грн. + 62,60 грн.)

До виплати працівникові – 3877,93 грн. (4173 грн. – 232,47 грн. + 62,60 грн.)

Єдиний внесок 22% – нараховує і сплачує роботодавець: $4173 \times$

22 % (ставка ЄСВ) = 918,06 грн.

Оскільки заробітна плата чоловіка/батька 7000 грн. – більша за 2690 грн., він не має право на застосування ПСП. Утримання в такому разі становитимуть 1365 грн.; «на руки» – 5635 грн.

Приклад 5. Працівник працює на умовах неповного робочого часу. За відпрацьований час йому нараховано 2650 грн. заробітної плати. В даному випадку працівник має право на загальну податкову соціальну пільгу у 960,50 грн. (оскільки заробітна плата менша за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу), за умови подання відповідної заяви роботодавцю – п.п. 169.1.1 ПКУ.

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(2650 - 960,5) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 304,11 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $2650 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 39,75 грн.

Утримання = 343,86 грн. (304,11 грн. + 39,75 грн.)

До виплати працівникові – 2306,14 грн. (2650 грн. – 304,11 грн. – 39,75 грн.)

Єдиний внесок 22% – нараховує і сплачує роботодавець: $4173 \times 22\% = 918,06$ грн. Відповідно до ч.5 ст.8 Закону України від 08.07.2010 р. № 24640-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якщо база нарахування єдиного внеску менше встановленого розміру мінімальної заробітної плати то єдиний внесок розраховується, як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом на цей місяць, та відповідної ставки.

Приклад 6. Працівник звільнився за власним бажанням 15 березня 2019 року. За відпрацьований період (березень) йому нараховані 2500 грн. Заяву на отримання податкової соціальної пільги згідно пп.169.1.1 ПКУ працівник подав роботодавцю завчасно. Податкова соціальна пільга надається з урахуванням останнього

місяця, в якому платник був звільнений з роботи. Податкова соціальна пільга у даному випадку застосовується, оскільки дохід працівника менший за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу (2690 грн.).

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(2500 - 960,50) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 277,11 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $2500 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 37,50 грн.

Утримання = 314,61 грн. (277,11 грн. + 37,50 грн.)

До виплати працівникові – 2185,39 грн. (2500 грн. – 277,11 грн. – 37,50 грн.)

Єдиний внесок 22% – нараховує і сплачує роботодавець: $2500 \times 22\%$ = 550 грн. При звільненні працівника єдиний внесок нараховується за ставкою 22 відс. на фактично нараховану заробітну плату незалежно від її розміру, але з урахуванням максимальної величини бази нарахування.

Приклад 7. Працівникові – особі, віднесеній законом до другої категорії осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, нараховані за повний відпрацьований місяць 4230 грн. Він повідомив в заяві роботодавцю про те, що має право на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу згідно пп. “в” пп. 169.1.3 ПКУ та додав відповідні документи. Податкова соціальна пільга до такої заробітної плати не застосовується, оскільки вона більша за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу 2690 грн.

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $4230 \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 761,40 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $4230 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 63,45 грн.

Утримання = 824,85 грн. (761,40 грн. + 63,45 грн.)

До виплати працівникові – 3405,15 грн. (4230 грн. – 761,40 грн. – 63,45 грн.).

Єдиний внесок 22% – нараховує і сплачує роботодавець: $4230 \times 22\% = 930,60$ грн.

Приклад 8. Учасника операції Об'єднаних сил (учасника АТО) прийнято на роботу 15 лютого 2019 року. За відпрацьований час йому нараховано 2690 грн. заробітної плати. Вказаній категорії працівників ПКУ не передбачено надання «підвищеного» розміру податкової соціальної пільги, але вони мають право на отримання «звичайної» податкової соціальної пільги, за умови дотримання граничного розміру заробітної плати (2690 грн.), який дає право на застосування податкової соціальної пільги та поданні відповідної заяви роботодавцю. Заява на отримання податкової соціальної пільги учасником операції Об'єднаних сил (учасником АТО) подана вчасно.

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(2690 - 960,50) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 311,31 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $2690 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 40,35 грн.

Утримання = 351,66 грн. (311,31 грн. + 40,35 грн.)

До виплати працівникові – 2338,34 грн. (2690 грн. – 311,31 грн. – 40,35 грн.).

Єдиний внесок 22% – нараховує і сплачує роботодавець: $2690 \times 22\% = 591,80$ грн. При прийнятті працівника на роботу єдиний внесок нараховується за ставкою 22% на фактично нараховану заробітну плату незалежно від її розміру, але з урахуванням максимальної величини бази нарахування.

Звертаємо увагу пільговиків, які отримують дохід понад 2690 грн. на місяць, на можливість реалізації права на пільгу!

До прикладу, учасники бойових дій на території інших держав, особи з інвалідністю, учасники операції Об'єднаних сил (АТО)

які мають право, крім відповідних пільг також пільги з підстав, за якими передбачено збільшення розрахункової межі заробітної плати – утримують двох і більше неповнолітніх дітей, за домовленістю з матір'ю дітей можуть використовувати збільшений розмір розрахункової межі заробітної плати та застосовувати податкову соціальну пільгу – 960,50 грн. на кожну дитину – див. Приклад 4.

Щодо права на пільгу та його підтвердження

Згідно п.169.2 ПКУ податкова соціальна пільга застосовується до нарахованого місячного доходу у вигляді заробітної плати виключно за одним місцем роботи. Якщо їх декілька, працівник самостійно обирає місце застосування податкової соціальної пільги і подає роботодавцю відповідну заяву. Пільга починає застосовуватись з дня отримання роботодавцем заяви про застосування пільги та документів, що підтверджують таке право.

Отже, працівникові треба вчасно подати заяву про застосування податкової соціальної пільги (а за наявності декількох місць роботи – обрати місце застосування податкової соціальної пільги і подати заяву) та надати відповідні документи, що підтверджують право на пільгу. Також відповідна заява і документи подаються роботодавцеві одразу після виникнення права на підвищену пільгу (пільги). В іншому випадку роботодавець пільгу не нараховує.

Перелік документів, які необхідно своєчасно, разом з відповідною заявою, надати роботодавцю для отримання податкової соціальної пільги, визначений Порядком подання документів для застосування податкової соціальної пільги, затверджений постановою КМУ від 29.12.2010 р. № 1227.

Джерело